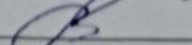

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Олена ПУСТОВА

« 01 » 03 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Банківські операції»
для підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Ірпінь – 2023

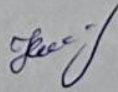
Робоча програма навчальної дисципліни «Банківські операції» складена на основі програми навчальної дисципліни, затвердженої у 2023 р.

Розробник:

Людмила ДЕМІДЕНКО

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії з фінансово-економічних дисциплін, протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Валентина КАЛУСЕНКО

Завідувач навчально-методичного кабінету коледжу

Людмила РОМАНЕНКО

ЗМІСТ

1. Передмова	2
2. Критерії оцінювання	4
3. Зміст навчальної дисципліни	8
4. Тематика рекомендованих рефератів	23
5. Питання до модульної контрольної роботи № 1	24
6. Питання до модульної контрольної роботи № 2	25
7. Питання до підсумкової контрольної роботи	27
8. Питання до екзамену	29
9. Рекомендовані джерела інформації	34

ПЕРЕДМОВА

Основною сучасної економіки є банківська система. Міцні і фінансово стійкі банки означають стабільну економіку і, навпаки, банкрутство банків, неповернені кредити, неоплачені проценти – все це ослаблює банківську систему і говорить про хворобу економіки.

Організація фінансово-кредитного обслуговування підприємств, організацій і населення, функціонування кредитної системи відіграють важливу роль в розвитку господарських структур. Від ефективності і безперервності функціонування кредитно-фінансового механізму залежить не тільки сучасне одержання грошей окремими суб'єктами господарювання, але й темпи економічного розвитку держави в цілому.

Розвиток банківської системи, як головного вкладника фінансового сектора покликаний прискорити трансформацію суспільства загалом і розвиток бізнесу зокрема, оскільки значний вплив банків на українське середовище є очевидним.

Успішна діяльність будь-якого банку великою мірою визначається колом операцій і послуг, які він пропонує своїм клієнтам. Стимулюючими факторами, що сприяють розширенню спектра послуг є, по-перше, зростання конкуренції у банківській сфері, по-друге, зниження прибутковості традиційних операцій, по-третє, прагнення банків мати прибуток, по-четверте, відносна свобода, надана законами, які регулюють банківську сферу.

Мета навчальної дисципліни «Банківські операції» – формування у студентів системи теоретичних знань у сфері організації і технології здійснення банками пасивних і активних операцій і надання банківських послуг, а також практичних навичок у виконанні банківських операцій, пов'язаних з кредитуванням, розрахунками, фінансуванням інвестицій та наданням своїм клієнтам інших послуг, а також при застосуванні механізму регулювання діяльності банків з боку центрального банку.

Завдання навчальної дисципліни полягає в тому, щоб довести до студентів зміст завдань і функцій банку, методів проведення банківських операцій та надання банківських послуг; навчити студентів, користуючись отриманими знаннями, самостійно вирішувати питання організації роботи з основних напрямків банківської діяльності, виконувати конкретні банківські операції, аналізувати стан кредитоспроможності позичальника, рівень фінансової стійкості банку тощо.

Предмет курсу – це діяльність банків, пов'язана із здійсненням операцій та наданням послуг юридичним і фізичним особам.

Вивчення дисципліни «Банківські операції» передбачає набуття здобувачем компетентностей, а саме:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.

Курс «Банківські операції» спирається на власну логіку і зміст та має зв'язок з попередніми дисциплінами, що є базовими для його вивчення, а саме: „Політична економія”, „Гроші та кредит”, „Фінанси”, „Економічний аналіз” тощо.

При викладанні дисципліни використовується чинне законодавство України, діючі нормативні акти НБУ, навчальні посібники і підручники, монографічні джерела, матеріали періодичних видань, відомчі документи тощо.

Основними формами вивчення дисципліни є аудиторна робота студентів під керівництвом викладачів та засвоєння програмного матеріалу в процесі самостійної роботи над законодавчими та нормативними актами, навчально-методичною і науковою літературою, періодичними фаховими виданнями.

Для набуття практичних навичок з питань організації діяльності банків і здійснення ними різноманітних операцій навчальним планом передбачаються практичні заняття з виконанням завдань, у тому числі ситуаційних, із здійсненням фінансових розрахунків по активних і пасивних банківських операціях.

Контроль знань студентів – це невід’ємна і важлива частина процесу навчання, відповідальний етап на шляху від незнання до знання, від неповного знання до більш точного і більш повного.

1. Поточний контроль знань на лекційних і практичних заняттях (у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань) є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) студентами навчального матеріалу.

2. Модульний контроль знань (у формі письмової модульної контрольної роботи) є показником якості вивчення студентами окремих розділів, тем і пов’язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів.

3. Підсумковий контроль знань (у формі екзамену) є показником дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною та вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Контрольний захід (екзамен) проводиться по завершенні вивчення навчальної дисципліни в усній формі.

Підсумкова атестація проводиться шляхом підсумування кількості набраних балів студентом за результатами модулів та екзамену.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Робота над курсом «Банківські операції» передбачає аудиторне (лекційні та семінарські заняття), самостійне опрацювання матеріалу та виконання індивідуальних завдань. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за допомогою п'ятих модульних контролів.

Кожен вид навчальної діяльності студента (аудиторна робота, індивідуальна робота, самостійна робота, наукова робота) в межах залікового кредиту оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці з залікового кредиту. При цьому використовуються наступні методи оцінювання:

- 1) письмове тестування;
- 2) оцінка за індивідуальні завдання;
- 3) оцінка за самостійну роботу;
- 4) оцінка за контрольні роботи.

Враховується дисциплінованість студента: за несвоєчасність виконання завдань студентом кількість запланованих з даної теми балів може бути зменшена.

При підсумковому контролі знань по кожному змістовому модулю враховується загальна кількість балів, отриманих студентом за кожну тему в межах змістового модуля. При семестровому підсумковому контролі враховується сумарна кількість балів, отриманих студентом за модуль: змістові модулі, заплановані у даному семестрі. А також оцінюється науково-дослідницька робота студента та участь у науково-практичних конференціях та наукових семінарах. Докладна схема оцінювання наведена нижче.

Критерії оцінювання окремих видів роботи студентів за темами змістових модулів:

1. Активність на семінарах (практичних заняттях)

Практичні (семінарські) заняття – ефективна форма закріплення знань студентів з теоретичного матеріалу, набутого під час лекційних занять та в

результаті самостійної роботи з літературними джерелами.

Оцінюється робота студента на практичних (семінарських) заняттях: активність в обговоренні поставлених викладачем питань, якість відповідей на запитання та правильність розв'язування задач та творчих завдань. Враховується відсутність незадовільних оцінок та пропусків практичних занять.

Під час оцінювання практичних задач студентом, необхідно враховувати наступні критерії:

- вірний розв'язок та наявність пояснення і логічних висновків;
- наявність незначних помилок;
- наявність грубих помилок, які призводять до змін кінцевого результату;
- задача розв'язана, але не містить висновків;
- задача не розв'язана, або розв'язана на 30%.

Отже, отримана кількість балів студентом за розв'язок практичного завдання буде залежати від вище зазначених критеріїв.

2. Виконання самостійної роботи

Самостійна робота студента – значна частина навчальної роботи студента з дисципліни. Форми самостійної роботи:

- поглиблене вивчення курсу;
- підготовка до проміжних контролів;
- опрацювання питань, винесених на самостійне вивчення (підготовка власних конспектів).

Під час самостійної роботи з дисципліни «Банківські операції» студент повинен користуватися як конспектом, так і навчальними посібниками, монографіями, науковими статтями, статистичними матеріалами тощо.

Окремо оцінюється визначеною кількістю балів опрацювання та захист питань, винесених на самостійне вивчення (підготовка конспекту, графічних схем, творчих завдань, повідомлень тощо).

За несвоєчасне виконання завдань студентом кількість запланованих балів може бути зменшена.

3. Індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача

Індивідуальна робота студента включає підготовку рефератів, доповідей, наукових робіт.

Реферат є частиною навчального процесу, під час якої студент самостійно опрацьовує матеріал з навчальної дисципліни. Метою підготовки реферату є набуття навичок самостійної роботи з літературними джерелами, систематизації опрацьованого матеріалу з обраної теми, визначення проблеми та формування висновків і пропозицій. Тему рефератів для студентів визначає викладач в індивідуальному порядку. Орієнтовний обсяг реферату 10-15 сторінок друкованого тексту формату А4.

Реферат обов'язково повинен містити: план (3-4 питання), ілюстрації у формі таблиць, графіків, схем, список використаної літератури з посиланнями у тексті (не менше 5 джерел), оформлений згідно з чинними стандартами.

Реферати на перевірку здаються у визначений викладачем день. Методична допомога студенту з питань підготовки реферату надається викладачем на консультаціях. Захист рефератів відбувається у визначений викладачем день.

Доповідь – складова частина самостійної роботи студента. Мета підготовки доповіді – набуття навичок самостійної роботи з посібниками, науковими статтями, статистичними матеріалами та формування висновків.

Тему доповіді для студента визначає викладач в індивідуальному порядку. Орієнтовний обсяг доповіді 5 сторінок друкованого тексту формату А4. Доповідь обов'язково повинна включати: графіки, схеми, список використаних джерел. Останній термін прийняття доповіді встановлюється викладачем.

За несвоєчасне виконання індивідуальних завдань студентом кількість запланованих балів може бути зменшена.

Згідно з графіком навчального процесу контрольний захід проводиться після завершення вивчення структурно-логічного модулю з дисципліни.

Контрольний захід проводиться згідно робочого плану з дисципліни.

Підсумкова атестація з модульного контролю проводиться шляхом складення кількості набраних балів студентом за результатами кожного

змістового модулю (поточного контролю та контрольних заходів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою
A	90-100	відмінно	5
B	80-89	дуже добре	4
C	65-79	добре	
D	55-64	задовільно	3
E	50-54	достатньо	
FX	35-49	незадовільно	2
F	1-34	неприйнятно	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ ОЦІНЮВАННЯ

I семестр											
Модуль 1 – 75 балів											
Тема	ЗМ 1 = 23 балів			ЗМ 2 = 37 балів				МКР №1 = 15 балів	Підсумок по модулю М1 = ЗМ1+ЗМ2+ МКР №1 = 75 балів	ПМК = 25 балів	Підсумкова атестація I семестр = ЗМ1 + ЗМ2+ МКР №1 + ПМК = 100 балів
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
Активність на семінарах	-	7	7	7	7	7	5				
Виконання самостійної роботи	3	3	3	3	3	3	2				
Індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача	-	-	-	-	-	-	-				
II семестр											
Модуль 2 – 50 балів											
Тема	ЗМ 3 = 10 балів		ЗМ 4 = 10 балів		ЗМ 5 = 15 балів			МКР № 2 = 15 балів	Підсумок по модулю М 2 = ЗМ 3+ЗМ 4+ ЗМ 5 + МКР №2 = 50 балів	Екзамен = 50 балів	Підсумкова атестація = М1+ПМК + М2+ екзамен = 100 балів
	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14				
Активність на семінарах	3	3	3	3	3	3	2				
Виконання самостійної роботи	2	2	2	2	2	2	3				
Індивідуально-консультаційна робота під керівництвом	-	-	-	-	-	-	-				

викладача

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ”

1. Предмет вивчення: діяльність банків, пов'язана із здійсненням операцій та наданням послуг юридичним і фізичним особам.

2. Мета: формування у студентів системи теоретичних знань у сфері організації і технології здійснення банками пасивних і активних операцій і надання банківських послуг, а також практичних навичок у виконанні банківських операцій, пов'язаних з кредитуванням, розрахунками, фінансуванням інвестицій та наданням своїм клієнтам інших послуг, а також при застосуванні механізму регулювання діяльності банків з боку центрального банку.

Змістовно-модульна структура дисципліни Курс: III Семестр: V- VI	Галузь знань, напрям підготовки	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів: національних – 2 ECTS – 5	Шифр і назва галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна дисципліна	
		Семестр	
Модулів: 2	Код спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	V-й	VI-й
		Лекції	
Змістових модулів: 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень – молодший фаховий бакалавр	18 год.	24 год.
		Практичні, семінарські	
20 год.		22 год.	
Самостійна робота			
Загальна кількість годин: 150 год.		18 год.	48 год.

	Вид контролю: екзамен
--	------------------------------

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ»

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семинарські (практичні) заняття	Індивідуально-консультаційна робота	СРС
Модуль I = 2.25 залікових кредитів						
ЗМ1 (Т.1-3) Економічні основи функціонування банків та формування їх ресурсів						
T1	Види банків і порядок їх створення в Україні	6	2	2	-	2
T2	Організація діяльності банку	6	2	2	-	2
T3	Операції з формування ресурсів банку	14	4	6	-	4
ЗМ2 (Т4-7) Особливості здійснення розрахунково-касових операцій та організація банківського кредитування						
T4	Операції з обслуговування платіжного обороту	8	2	4	-	2
T5	Операції з готівкою	6	2	2	-	2
T6	Операції з пластиковими картками	8	2	4	-	2
T.7	Кредитні операції	12	4	4	-	4
Всього годин з I модулю		60	18	24	-	18
Форма модульного контролю – тестовий контроль						
Форма підсумкового контролю – залік						
Модуль II = 2.75 залікових кредитів+--						
ЗМ 3 (Т.8, Т.9) Особливості надання і погашення окремих видів позичок та операції з векселями						
T.8	Операції з надання і погашення кредитів	16	4	4	-	8
T.9	Операції з векселями	14	4	4	-	6
ЗМ 4 (Т.10, Т.11) Банківські операції з цінними паперами						
T.10	Операції з цінними паперами	12	4	2	-	6
T.11	Інвестиційні операції	12	-	4	-	8
ЗМ 5 (Т.12-14) Операції банків в іноземній валюті, позабалансові та економічні основи забезпечення фінансової стійкості банку						
T.12	Операції банків з іноземною валютою	16	4	4	-	8
T.13	Операції з надання банківських послуг	10	2	2	-	6
T.14	Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	10	2	2	-	6
Всього годин з II модулю		90	20	22	-	48
Разом годин з курсу		150	38	46	-	66
Форма модульного контролю – тестовий контроль						
Форма підсумкового контролю – екзамен						

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ” ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

МОДУЛЬ I

ЗМ 1 (Т. 1-3) Економічні основи функціонування банків та формування їх ресурсів

Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні

Ключові поняття: банківська діяльність, банківські операції, акціонерний банк, кооперативний банк, банківська ліцензія, генеральна ліцензія, статутний капітал, істотна участь, філія/відділення та представництво банку.

План лекційного заняття

1. Суть і функції банків у ринковій економіці.
2. Поняття та особливості функціонування банківської системи в Україні.
3. Види, групи банків та банківських об'єднань.
4. Порядок створення і реєстрації банків в Україні.

План семінарського заняття

1. Походження, розвиток та функції банків.
2. Види та класифікація банків. Банківські групи.
3. Створення та державна реєстрація банківських установ:
4. Поняття і завдання реструктуризації та реорганізації банківських установ.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Філія/відділення та представництво банку: мета, завдання, сутність роботи.
2. Порядок відкриття відокремлених підрозділів банку на території України.
2. Особливості реєстрації банків з іноземним капіталом та представництв

вітчизняних банків за межами України.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 4, 5, 7, 20, 22, 25, 27, 30

Додаткові джерела: 39,40

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Ключові поняття: правління банку, спостережна рада, ревізійна комісія, служба внутрішнього аудиту, активні операції, пасивні операції, комісійні операції, банківська ліцензія, письмовий дозвіл, генеральна ліцензія, ліцензування.

План лекційного заняття

1. Організаційна структура та управління банком
2. Сутність і класифікація банківських операцій.
3. Ліцензування банківської діяльності.

План семінарського заняття

1. Функції та компетенція:
  - загальних зборів учасників банку,
  - наглядової ради, правління (ради директорів),
  - ревізійної комісії,
  - служби внутрішнього аудиту,
  - постійно діючих комітетів,
  - управлінь та відділів.
2. Банківські операції, їх класифікація.
3. Створення та державна реєстрація банківських установ.
4. Порядок погодження статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність та пакета документів що подаються до НБУ для погодження статуту банку.
5. Передумови отримання банківської ліцензії та умови її відкликання. Перелік документів, які подаються до територіального управління НБУ для отримання банківської ліцензії.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Порядок погодження статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність та
2. Пакета документів що подаються до НБУ для погодження статуту банку.
3. Передумови отримання банківської ліцензії та умови її відкликання.
4. Перелік документів, які подаються до НБУ для отримання банківської ліцензії.
5. Поняття і завдання реструктуризації та реорганізації банківських установ.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 4, 7, 20, 22, 25, 27, 30

Додаткові джерела: 41,42

Тема 3. Операції з формування ресурсів банку

Ключові поняття: банківські ресурси, залучені ресурси, запозичені ресурси, депозит, вклад, депозитний (ощадний) сертифікат, банківський вексель, овернайт, овердрафт, операції РЕПО, стабілізаційний кредит, процентний і кількісний тендер.

План лекційного заняття

1. Банківські ресурси, їхні види та класифікація.
2. Структура та функції власного капіталу банку.
3. Порядок формування основних складових власного капіталу банку.
4. Поняття залучених банківських ресурсів.
5. Характеристика депозитних операцій банків.
6. Сутність депозитних і ощадних сертифікатів та банківських векселів.
7. Поняття та класифікація запозичених ресурсів банківських установ.
8. Види, порядок надання та погашення кредитів рефінансування.

План семінарського заняття

1. Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація. Поняття ресурсного потенціалу банку.

2. Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції.
3. Резервні, спеціальні фонди та прибуток у формуванні власного капіталу.
4. Структура балансового та регулятивного капіталу банку.
5. Достатність капіталу банку. Оцінка власного капіталу банку згідно вимог Базельської угоди.
6. Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація.
7. Порядок відкриття, використання і закриття рахунків у банках.
8. Відкриття рахунків юридичним особам в установах банків і проведення операцій за ними.
10. Порядок відкриття кореспондентських рахунків в установах банків.
11. Порядок відкриття строкових (вкладних) рахунків юридичним особам і операції за ними.
12. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.
13. Економічний зміст та загальна характеристика операцій з недепозитного запозичення коштів.
14. Особливості емісії банком власних боргових зобов'язань.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Порядок формування, збільшення та зменшення розміру статутного капіталу банку.
2. Особливості укладання депозитного договору.
3. Сутність операцій „прямого” і „зворотнього” РЕПО.
4. Рефінансування банків через кількісний або процентний тендер.
5. Умови надання Національним банком стабілізаційного кредиту.
6. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 4, 7, 14, 18, 20, 22, 25, 27, 31

Додаткові джерела: 37,43

ЗМ2 (Т4-7) Особливості здійснення розрахунково-касових операцій та організація банківського кредитування

Тема 4. Операції з обслуговування платіжного обороту

Ключові поняття: платіжний оборот, готівковий обіг, безготівкові розрахунки, платіжне доручення, платіжне доручення-вимога, платіжна вимога, розрахунковий чек, акредитив, система електронних платежів Національного банку України.

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика платіжного обороту.
2. Поняття системи безготівкових розрахунків та способи їхньої організації.
3. Правила документообігу при здійсненні банками безготівкових розрахунків:
  - розрахунки із застосуванням платіжних доручень;
  - розрахунки із застосуванням платіжних доручень-вимог;
  - розрахунки платіжних вимог;
  - розрахунки із застосуванням розрахункових чеків;
  - розрахунки акредитивами;
  - розрахунки під час здійснення заліку взаємної заборгованості.

План семінарського заняття

1. Безготівкові розрахунки із застосуванням платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, платіжних вимог.
2. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків, акредитивів.
3. Організація міжбанківського переказу в національній валюті.
4. Особливості здійснення дистанційних розрахунків в електронних системах типу "Клієнт - Банк".
5. Порядок здійснення міжбанківських розрахунків.
6. Система електронних платежів Національного банку України.

7. Особливості оформлення розрахункових документів та порядок їх приймання і виконання банками.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Порядок здійснення міжбанківських розрахунків.
2. Необхідність, сутність і класифікація міжбанківських розрахунків.
3. Система електронних платежів Національного банку України .
4. Моделі обслуговування консолідованого кореспондентського рахунка в СЕПЗ.
5. Особливості здійснення дистанційних розрахунків в електронних системах «Клієнт-Банк».

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 4, 7, 11, 15, 17, 18, 20, 25, 27, 30, 31

Додаткові джерела: 37,43

Тема 5. Операції з готівкою

Ключові поняття: готівкові розрахунки, оприбуткування готівки, книга обліку, касовий ордер, розрахунковий документ, касова книга, операційна каса, ліміт залишку готівки в касі, сховище цінностей, депозитна система, пачка банкнот, корінець банкнот, бандероль, банкомат, касові обороти.

План лекційного заняття

1. Загальні вимоги до організації готівкових розрахунків в Україні.
2. Організація банками роботи з готівкою.
3. Касові операції банків.

План семінарського заняття

1. Види та порядок оформлення касових операцій.
2. Приймання та видача готівки з каси банку.
3. Забезпечення касової діяльності банку.
4. Визначення касових оборотів банків та емісійного результату.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Порядок організації роботи касового підрозділу банку.
2. Правила приймання та видачі готівки банками.
3. Визначення касових оборотів банків та емісійного результату.
4. Емісійно-касова діяльність Національного банку України.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 4, 7, 11, 15, 17, 18, 20, 25, 27, 30, 31

Додаткові джерела: 37,42, 43

Тема 6. Операції з пластиковими картками

Ключові поняття: платіжна картка, дебетова картка, кредитні картки, смарт-картки, електронний гаманець, корпоративні картки, консолідований картковий рахунок, еквайринг, банк-емітент, банк-еквайр, аутсорсинг, процесинговий центр, Торговельний термінал (POS-термінал), персональний ідентифікаційний номер (PIN-код), авторизація, Національна платіжна система «Український платіжний простір».

План лекційного заняття

1. Банківська платіжна картка як засіб розрахунків. Класифікація платіжних карток.
2. Безготівкові операції з платіжними картками.
3. Готівкові операції з платіжними картками.

План семінарського заняття

1. Поняття, види та характеристика банківських спеціальних платіжних засобів.
2. Порядок видачі та обслуговування платіжних карток та мобільних платіжних інструментів.
3. Здійснення операцій із застосуванням спеціальних платіжних засобів.
4. Еквайринг із використанням спеціальних платіжних засобів.
5. Національна платіжна система «Український платіжний простір»: переваги та можливості розвитку.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Особливості використання певних видів банківських платіжних карток.

2. Агентська та посередницька діяльність (аутсорсинг), процесинг і технічний еквайринг.

3. Національна платіжна система «Український платіжний простір»: переваги та можливості розвитку.

Перелік питань до індивідуальної роботи

1. Історія виникнення банківських платіжних карт.
2. Інфраструктура карткових технологій. Банкомати.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 4, 7, 11, 15, 17, 18, 20, 25, 27, 30, 31

Додаткові джерела: 37,42, 43

Тема 7. Кредитні операції

Ключові поняття: кредит, акцептний, авальний кредити, кредитний потенціал, кредитна політика, кредитний механізм, гарантія, поручительство, страхування кредитів, онкольний кредит, стандартні кредити, під контролем, субстандартні, сумнівні, безнадійні кредити, кредитний ризик.

План лекційного заняття

1. Суть банківського кредиту, його форми, функції та принципи кредитування.
2. Класифікація банківського кредитування.

План семінарського заняття

1. Організація кредитної діяльності банку.
2. Кредитна політика банку.
3. Порядок укладення кредитних договорів та організації банківського кредитування.
3. Особливості визначення ціни банківського кредиту.
4. Кредитний ризик та методи управління ним.
5. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку.
6. Особливості нарахування неустойки, пені та штрафів.
7. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від

кредитної діяльності банків.

Питання для самостійного вивчення

1. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку.
2. Особливості нарахування неустойки, пені та штрафів.
3. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від

кредитної діяльності банків.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 4, 7, 11, 15, 17, 18, 20, 21, 25, 27, 30, 31

Додаткові джерела: 37,42, 43

МОДУЛЬ II

ЗМ 3 (Т. 8, Т. 9) Особливості надання і погашення окремих видів позичок та операції з векселями

Тема 8. Операції з надання і погашення кредитів

Ключові поняття: контокорентний кредит, овердрафт, іпотечний кредит, ломбардний, бланковий, лізинговий, споживчий, інвестиційний, факторинговий кредити, форфейтинг, кредитний портфель, диверсифікація, лімітування, банківський консорціум.

План лекційного заняття

1. Бланковий кредит та порядок його видачі банком.
2. Ломбардний кредит та кредит під заставу цінних паперів.
3. Консорціумний та паралельний кредит.
4. Суть, види та особливості кредитування фізичних осіб.
5. Кредитування фізичних осіб на споживчі цілі та нагальні потреби.
6. Кредити фізичним особам довгострокового характеру.
7. Контроль за цільовим використанням споживчого кредиту та його своєчасним погашенням.
8. Робота банку з проблемними споживчими кредитами.

План семінарського заняття № 8

1. Поняття кредитного механізму та основні етапи процесу банківського кредитування.
2. Форми забезпечення кредиту: застава нерухомого та рухомого майна.
3. Сутність поняття «бланковий кредит», «овердрафт», «контокорентний кредит».
4. Особливості операцій з надання і погашення інших видів кредитів (факторинговий, ломбардний, лізинговий та консорціумний і паралельний кредити).
5. Особливості іпотечного кредитування.
6. Інвестиційне кредитування.
7. Кредитування експортно-імпортних операцій.
8. Проблемні кредити, порядок їх погашення.
9. Методи управління проблемними кредитами.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Застава як засіб забезпечення погашення кредиту.
2. Особливості кредитування позичальника фізичної особи – приватного підприємця.
3. Особливості іпотечного кредитування.
4. Інвестиційне кредитування.
5. Кредитування експортно-імпортних операцій.
6. Особливості кредитування підприємств АПК.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 6, 7, 10, 11, 15, 17, 18, 21, 31

Додаткові джерела: 37,39, 40, 42, 43

Тема 9. Операції з векселями

Ключові поняття: вексель, комерційні, фінансові, казначейські векселі, дружні і бронзові векселі, простий вексель, переказний вексель, індосамент,

трасат, трасант, тратта, індосат, ремітент, інкасування та доміциляція векселів, врахування векселів, переврахування придбаних векселів.

План лекційного заняття

1. Характеристика сутності векселя та організації вексельного обігу в Україні.

2. Класифікація векселів.

3. Обов'язкові реквізити векселя.

4. Класифікація операцій банків з векселями.

5. Порядок здійснення кредитних операцій з векселями:

5.1. Кредитні операції банків з векселями.

5.2. Комісійні операції з векселями: інкасування і доміциляція векселів.

План семінарського заняття

1. Поняття векселів та характеристика їхніх основних видів.

2. Механізм здійснення розрахункових банківських операцій з векселями.

3. Розрахункові та комісійні операції з векселями: інкасування та доміциляція векселів; зберігання векселів; купівля, продаж і обмін векселів за дорученням.

4. Порядок надання і погашення кредитів шляхом врахування векселів.

5. Особливості кредитів під заставу векселів.

6. Пасивні кредитні операції з векселями – перезастава та перестраховування векселів.

7. Гарантійні операції банків з векселями.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Пасивні кредитні операції з векселями – перезастава та перестраховування векселів.

2. Гарантійні операції банків з векселями.

3. Процедура опротестування векселів.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 18, 30, 31

Додаткові джерела: 37,39, 40, 42, 43

ЗМ 4 (Т.10, Т.11) Банківські операції з цінними паперами

Тема 10. Операції з цінними паперами

Ключові поняття: фондовий ринок, цінні папери, акція, облігація, вексель, коносамент, приватизаційний сертифікат, варант, андерайтинг, брокерська і дилерська діяльність, комітент, комісіонер, кліринг, депозитарна діяльність банку.

План лекційного заняття

1. Суть та моделі фондового ринку.
2. Характеристика цінних паперів, що здійснюють обіг в Україні.
3. Класифікація та види банківських операцій з цінними паперами.
4. Первинна і повторні емісії банками акцій.
5. Операції банків з облігаціями та депозитними (ощадними) сертифікатами власної емісії.

План семінарського заняття № 12

1. Характеристика видів цінних паперів залежно від виду матеріальних ресурсів.
  1. Емісійна діяльність банків на фондовому ринку.
  2. Форми випуску цінних паперів і способи їх зберігання.
  3. Операції банків із випуску і розміщення цінних паперів іншого емітента.
  4. Механізм проведення брокерських та дилерських операцій з цінними паперами.
  5. Вкладення коштів банків у державні цінні папери.
  6. Місце банків у Національній депозитарній системі.
  7. Ризики, пов'язані з діяльністю банків на ринку цінних паперів та засоби захисту від них.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Особливості регулювання діяльності банку з боку НБУ та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

2. Національна депозитарна система України.
3. Особливості використання цінних паперів як предмета застави.
4. Ризики, пов'язані з діяльністю банків на ринку цінних паперів та засоби захисту від них.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 18, 30, 31

Додаткові джерела: 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43

Тема 11. Інвестиційні операції

Ключові поняття: банківські інвестиції, інвестиційний процес, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, торговий портфель цінних паперів, портфель цінних паперів на продаж, портфель цінних паперів, що утримуються до погашення, асоційовані та дочірні компанії, інвестиційна стратегія та інвестиційна політика банку.

План семінарського заняття

1. Суть та значення банківських інвестицій.
2. Класифікація інвестиційних операцій банків та їх загальна характеристика.
3. Інвестиційний портфель банку: порядок його формування та класифікація.
4. Концепція формування інвестиційного портфеля банку.
5. Напрями інвестиційної діяльності банку.
6. Інвестиційний процес та його етапи.
7. Інвестиційна політика банку: типи та принципи реалізації.
8. Аналіз цінних паперів:
  - фундаментальний аналіз;
  - технічний аналіз.
9. Моніторинг портфеля цінних паперів і формування резервів на відшкодування можливих збитків за операціями з цінними паперами.
10. Оцінювання ефективності портфеля цінних паперів.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Суть та значення банківських інвестицій.
2. Класифікація інвестиційних операцій банків та їх загальна характеристика.
3. Інвестиційний портфель банку: порядок його формування та класифікація.
4. Концепція формування інвестиційного портфеля банку.
5. Напрями інвестиційної діяльності банку.
6. Інвестиційний процес та його етапи.
7. Аналіз цінних паперів: фундаментальний аналіз; технічний аналіз.
8. Моніторинг портфеля цінних паперів і формування резервів на відшкодування можливих збитків за операціями з цінними паперами.
9. Оцінювання ефективності портфеля цінних паперів.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 6, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 18, 30, 31

Додаткові джерела: 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43

ЗМ 5 (Т.12-14) Операції банків в іноземній валюті, позабалансові та економічні основи забезпечення фінансової стійкості банку

Тема 12. Операції банків з іноземною валютою

Ключові поняття: валюта, валютний курс, курс покупця, курс продавця, котирування валют, спот-курс, конверсійні операції, валютний «своп», ф'ючерсна угода, форвардна угода, опціон, хеджування.

План лекційного заняття

1. Сутність валюти та її конвертованість.
2. Валютний курс і способи його визначення.
3. Економічні та організаційні основи здійснення валютних операцій.
4. Класифікація валютних операцій.
5. Торгівельні операції з іноземною валютою.

6. Неторгівельні операції з іноземною валютою.

План семінарського заняття

1. Поняття валюти, валютного курсу, котирування валют.

2. Види валютних операцій банків.

3. Основні види рахунків в іноземній валюті, їх характеристика.

4. Здійснення основних видів операцій банків з купівлі-продажу іноземної валюти.

5. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.

6. Основні види міжнародних операцій банків. Форми міжнародних розрахунків.

7. Міжбанківські операції в іноземній валюті

8. Строкові торговельні валютні операції.

8.1. Форвардні угоди.

8.2. Валютні ф'ючерси.

8.3. Валютні опціони.

8.4. Валютні угоди „своп”.

8.5. Валютний арбітраж: види і техніка здійснення.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Основні види рахунків в іноземній валюті, їх характеристика.

2. Міжнародні перекази коштів фізичних осіб.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 4, 6, 7, 10, 11, 15, 17, 19, 23, 30, 31

Додаткові джерела: 37, 41, 42

Тема 13. Операції з надання банківських послуг

Ключові поняття: банківська послуга, принципал, гарант, бенефіціар, поручительство, факторинг, фактор, форфейтинг, трастові послуги, лізінг.

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика та види банківських послуг.

2. Банківські гарантії та поручительства.

3. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків
4. Лізингові операції та перспективи їх розвитку в Україні.
5. Трастові послуги банків.
6. Факторингові послуги банків.
7. Операції банків з дорогоцінними металами.

План семінарського заняття

1. Перспективи розвитку фінансового лізингу в Україні.
3. Нетрадиційні операції банків із дорогоцінними металами.
4. Трастові послуги банків для фізичних і юридичних осіб.
5. Надання сейфів для зберігання цінностей.
6. Факторинг та форфейтинг.
7. Фінансовий інжиніринг.
8. Інтернет-банкінг в Україні та інновації в банківській сфері.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Організація послуг щодо зберігання цінностей у банку.
2. Перспективи розвитку Інтернет-банкінгу в Україні.
3. Розвиток фінансового інжинірингу.
4. Сутність консалтингових послуг.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 10, 17, 19, 20, 23, 30, 31

Додаткові джерела: 37, 41, 42

Тема 14. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку

Ключові поняття: надійність банків, ліквідність банку, платоспроможність, фінансова звітність банку, адекватність регулятивного капіталу, адекватність основного капіталу, миттєва, поточна і короткострокова ліквідність.

План лекційного заняття

1. Сутність фінансової стійкості банку та способи її забезпечення.
2. Ліквідність та платоспроможність банку.

3. Факторами фінансової стійкості комерційних банків.

1. Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.

2. Прибутковість банку: поняття та оцінка.

План семінарського заняття

1. Економічні нормативи регулювання діяльності банків:

- нормативи капіталу;

- нормативи ліквідності;

- нормативи кредитного ризику;

- нормативи інвестування;

- нормативи ризику загальної відкритої валютної позиції банку.

2. Оцінка ресурсної бази банку з позицій ліквідності та забезпеченості потреб банку в ліквідних засобах

3. Поняття, мета та етапи процесу управління банківськими ризиками.

4. Організаційна структура ризик-менеджменту банку.

5. Засоби підвищення продуктивності діяльності банку.

6. Основні підходи щодо управління банківськими ризиками.

Перелік питань до самостійної роботи

1. Організаційна структура ризик-менеджменту банку.

2. Засоби підвищення продуктивності діяльності банку.

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела: 3, 6, 13, 17, 19, 20, 23, 30, 31

Додаткові джерела: 33, 34, 39, 40, 41,

ТЕМАТИКА РЕКОМЕНДОВАНИХ РЕФЕРАТІВ

1. Шляхи удосконалення діяльності банківської системи України.
2. Сучасний стан та перспективи розвитку банківського сектору в Україні.
3. Банківські групи в Україні.
4. Особливості становлення і розвитку банків в Україні.
5. Роль банків у інвестуванні економіки.
6. Конкуренція в банківській сфері, її суть та значення.
7. Банківська криза: поняття, форми прояву та шляхи виходу.
8. Напрями розвитку платіжного обороту України.
9. Перспективи розвитку розрахункових послуг.
10. Роль банківського кредиту в розвитку національної економіки.
11. Особливості споживчого кредитування в Україні.
12. Стан та перспективи розвитку іпотечного кредитування в Україні.
13. Основні різновиди кредитування експортно-імпортних операцій.
14. Участь банків в лізинговому кредитуванні.
15. Інвестиційне кредитування в Україні.
16. Брокерські операції банків із цінними паперами.
17. Місце банків у Національній депозитарній системі.
18. Форми випуску цінних паперів і способи їх зберігання.
19. Депозитарна діяльність банків.
20. Порядок відкриття пунктів обміну іноземної валюти.
21. Операції з чеками в іноземній валюті і з пластиковими картками міжнародних платіжних систем.
22. Порядок продажу-купівлі іноземної валюти юридичними особами на Українському міжбанківському валютному ринку.
23. Організаційні засади функціонування ринку Forex.
24. Причини, масштаби та наслідки іноземного банківського інвестування.

25. Зарубіжний досвід банківської інвестиційної діяльності.
26. Сучасні проблеми банківської інвестиційної діяльності в Україні.
27. Сучасний стан, перспективи розвитку та загальна характеристика діяльності українських інвестиційних банків.
28. Державне регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
29. Інвестиційні фонди і компанії в Україні.
30. Компанії з управління активами в Україні.
31. Фондові біржі в Україні: проблеми і перспективи розвитку.
32. Напрями розвитку вітчизняного інвестиційного ринку.
33. Аналіз діяльності банків у сфері інвестування.
34. Валютні біржі в Україні та за кордоном.
35. Сучасний стан валютного ринку України та проблеми його функціонування.

**ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ № 1
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ»**

1. Суть, функції види банків та банківських об'єднань.
2. Порядок створення і реєстрації банків в Україні.
3. Ліцензування банківської діяльності.
4. Організаційна структура та управління банком.
5. Розвиток банківської системи України.
6. Сутність і класифікація банківських операцій.
7. Банківські ресурси, їхні види та класифікація.
8. Структура та функції власного капіталу банку.
9. Порядок формування основних складових власного капіталу банку.
10. Формування статутного капіталу банку різних форм власності.
11. Формування резервного та інших фондів банків і їх призначення.
12. Регулятивний капітал банку, його структура, функції.
13. Регулювання економічних нормативів капіталу банківських установ.
14. Поняття залучених банківських ресурсів.
15. Характеристика депозитних операцій банків.
16. Види поточних рахунків та порядок їх відкриття і використання для суб'єктів господарювання.
17. Система гарантування вкладів фізичних осіб.
18. Поняття та класифікація запозичених ресурсів банківських установ.
19. Суть та значення міжбанківського кредитування при формуванні запозичених ресурсів.
20. Порядок надання кредитів „овернайт ” та „овердрафт”.
21. Сутність та умови надання стабілізаційного кредиту.
22. Види, порядок надання та погашення кредитів рефінансування.
23. Сутність операцій „прямого” і „зворотнього” РЕПО.
24. Сутність депозитних і ощадних сертифікатів.

25. Порядок проведення кредитних тендерів НБУ.
26. Особливості емісії банком власних боргових зобов'язань.
27. Поняття, види та характеристика банківських спеціальних платіжних засобів.
28. Порядок видачі та обслуговування платіжних карток та мобільних платіжних інструментів.
29. Здійснення операцій із застосуванням спеціальних платіжних засобів.
30. Еквайринг із використанням спеціальних платіжних засобів.
31. Міжбанківські перекази за операціями з використанням спеціальних платіжних засобів.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ № 2 НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ»

1. Методи управління проблемними кредитами.
2. Бланковий кредит та кредит під заставу цінних паперів.
3. Особливості кредитування фізичних осіб на споживчі цілі та довгострокового характеру.
4. Контокорентний кредит і овердрафт.
5. Особливості іпотечного кредитування.
6. Інвестиційне кредитування.
7. Особливості операцій з надання і погашення інших видів кредитів (факторинговий, ломбардний, лізинговий та консорціумний і паралельний кредити).
8. Характеристика сутності векселя та організації вексельного обігу в Україні.
9. Класифікація та види операцій банків з векселями.
10. Механізм здійснення розрахункових банківських операцій з векселями.
11. Розрахункові та комісійні операції з векселями: інкасування та доміциляція векселів; зберігання векселів; купівля, продаж і обмін векселів за дорученням.
12. Порядок надання і погашення кредитів шляхом врахування векселів.
13. Особливості кредитів під заставу векселів.
14. Пасивні кредитні операції з векселями – перезастава та переврахування векселів.
15. Гарантійні операції банків з векселями.
16. Банківські установи як учасники ринку цінних паперів.
17. Класифікація та види операцій банків з цінними паперами.
18. Емісійна діяльність банків на фондовому ринку.
19. Формування банківського портфеля цінних паперів.

20. Банківські послуги на фондовому ринку.
21. Інвестиційні операції банків з цінними паперами.
22. Загальні принципи оцінки цінних паперів у портфелях банку.
23. Механізм проведення позабалансових операцій банків з цінними паперами (операції з випуску і розміщення цінних паперів іншого емітента, брокерські операції з цінними паперами).
24. Ризики, пов'язані з діяльністю банків на ринку цінних паперів та засоби захисту від них.
25. Класифікація інвестиційних операцій банків та їх загальна характеристика.
26. Інвестиційний портфель банку: порядок його формування та класифікація.
27. Поняття валюти, валютного курсу, котирування валют.
28. Види валютних операцій банків.
29. Загальна характеристика та види банківських послуг.
30. Банківські гарантії та поручительства.
31. Факторингові послуги банків та форфейтинг.
32. Трастові послуги банків.
33. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків.
34. Операції банків з дорогоцінними металами.
35. Організація послуг щодо зберігання цінностей у банку.
36. Сутність факторингу, його переваги та недоліки для фактора і постачальника.
37. Види довірчих послуг.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Суть, функції види банків та банківських об'єднань.
2. Порядок створення і реєстрації банків в Україні.
3. Ліцензування банківської діяльності.
4. Організаційна структура та управління банком.
5. Розвиток банківської системи України.
6. Сутність і класифікація банківських операцій.
7. Банківські ресурси, їхні види та класифікація.
8. Структура та функції власного капіталу банку.
9. Порядок формування основних складових власного капіталу банку.
10. Формування статутного капіталу банку різних форм власності.
11. Формування резервного та інших фондів банків і їх призначення.
12. Регулятивний капітал банку, його структура, функції.
13. Регулювання економічних нормативів капіталу банківських установ.
14. Поняття залучених банківських ресурсів.
15. Характеристика депозитних операцій банків.
16. Види поточних рахунків та порядок їх відкриття і використання для суб'єктів господарювання.
17. Система гарантування вкладів фізичних осіб.
18. Поняття та класифікація запозичених ресурсів банківських установ.
19. Суть та значення міжбанківського кредитування при формуванні запозичених ресурсів.
20. Порядок надання кредитів „овернайт ” та „овердрафт”.
21. Сутність та умови надання стабілізаційного кредиту.
22. Види, порядок надання та погашення кредитів рефінансування.
23. Сутність операцій „прямого” і „зворотнього” РЕПО.
24. Сутність депозитних і ощадних сертифікатів.
25. Порядок проведення кредитних тендерів НБУ.
26. Особливості емісії банком власних боргових зобов'язань.

27. Поняття, види та характеристика банківських спеціальних платіжних засобів.
28. Порядок видачі та обслуговування платіжних карток та мобільних платіжних інструментів.
29. Здійснення операцій із застосуванням спеціальних платіжних засобів.
30. Еквайринг із використанням спеціальних платіжних засобів.
38. 31. Міжбанківські перекази за операціями з використанням спеціальних платіжних засобів.
39. Економічна характеристика та класифікація банківських кредитів.
40. Організація кредитної діяльності банку.
41. Порядок укладення кредитних договорів та організації банківського кредитування.
42. Поняття кредитного механізму та основні етапи процесу банківського кредитування.
43. Особливості визначення ціни банківського кредиту.
44. Кредитний ризик та методи управління ним.
45. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку.
46. Особливості нарахування неустойки, пені та штрафів.
47. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від кредитної діяльності банків.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність та функції банків.
2. Види та класифікація банків. Банківські групи.
3. Створення та державна реєстрація банківських установ: документи, які подаються до територіального управління НБУ для його реєстрації.
4. Поняття і завдання реструктуризації та реорганізації банківських установ.
5. Процедура реєстрації банку.
6. Особливості реєстрації банків з іноземним капіталом та представництв вітчизняних банків за межами України.
7. Організаційна структура та управління банком.
8. Функції та компетенція загальних зборів учасників банку.
9. Функції та компетенція наглядової ради.
10. Функції та компетенція правління (ради директорів).
11. Банківські операцій, їх класифікація.
12. Передумови отримання банківської ліцензії та умови її відкликання.
13. Структура функціональних підрозділів та служб банку.
14. Економічний зміст основних активних операцій
15. Економічний зміст пасивних банківських операцій.
16. Особливості комісійно-посередницьких операцій банку.
17. Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація. Поняття ресурсного потенціалу банку.
18. Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції.
19. Резервні, спеціальні фонди та прибуток у формуванні власного капіталу.
20. Економічний зміст депозитних операцій. їх класифікація.
21. Встановлення депозитної процентної ставки та фактори, що впливають на її рівень.

22. Економічний зміст та загальна характеристика операцій з недепозитного запозичення коштів.
23. Порядок формування, збільшення та зменшення розміру статутного капіталу банку.
24. Особливості депозитних рахунків до запитання, строкових та ощадних вкладів.
25. Особливості укладання депозитного договору.
26. Сутність та призначення регулятивного капіталу.
27. Сутність операцій „прямого” і „зворотнього” РЕПО.
28. Сутність депозитних і ощадних сертифікатів.
29. Загальна характеристика платіжного обороту.
30. Поняття системи безготівкових розрахунків та способи їхньої організації
31. Порядок відкриття, використання і закриття рахунків у банках.
32. Форми безготівкових розрахунків.
33. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень, розрахункових чеків, розрахунки за акредитивами.
34. Порядок здійснення міжбанківських розрахунків.
35. Система електронних платежів Національного банку України.
36. Призначення та принципи організації платіжної системи країни.
37. Порядок відкриття, обслуговування та закриття всіх видів рахунків у банках.
38. Відкриття та закриття кореспондентських рахунків банків.
39. Суть і принципи організації готівкових грошових розрахунків.
40. Види та порядок оформлення касових операцій.
41. Приймання та видача готівки з каси банку.
42. Забезпечення касової діяльності банку.
43. Визначення касових оборотів банків та емісійного результату.
44. Сутність і роль касових операцій банку.
45. Порядок організації роботи касового підрозділу банку.

46. Правила приймання та видачі готівки банками.
47. Емісійно-касова діяльність Національного банку України.
48. Поняття, види та характеристика банківських спеціальних платіжних засобів.
49. Порядок видачі та обслуговування платіжних карток.
50. Здійснення операцій із застосуванням спеціальних платіжних засобів.
51. Еквайринг із використанням спеціальних платіжних засобів.
52. Міжбанківські перекази за операціями з використанням спеціальних платіжних засобів.
53. Особливості впровадження Національної платіжної системи масових електронних платежів.
54. Порядок зарахування (поповнення) коштів на картрахунки фізичних та юридичних осіб.
55. Економічна характеристика та класифікація банківських кредитів.
56. Організація кредитної діяльності банку.
57. Порядок укладення кредитних договорів та організації банківського кредитування.
58. Особливості визначення ціни банківського кредиту.
59. Кредитний ризик та методи управління ним.
60. Система оцінки кредитоспроможності позичальника банку.
61. Особливості нарахування неустойки, пені та штрафів.
62. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від кредитної діяльності банків.
63. Умови і принципи банківського кредитування.
64. Перелік показників, які покладено в основу оцінки кредитоспроможності позичальника.
65. Поняття індивідуального та портфельного кредитних ризиків та методи їх зниження.
66. Фактори, що впливають на ціну банківського кредиту.
67. Поняття проблемних кредитів.

68. Особливості механізму надання та погашення споживчого банківського кредиту.
69. Особливості іпотечного кредитування.
70. Особливості кредитування у формі овердрафту.
71. Інвестиційне кредитування.
72. Фінансовий лізинг як форма довгострокового кредиту.
73. Характеристика сутності векселя та організації вексельного обігу в Україні.
74. Механізм здійснення розрахункових банківських операцій з векселями.
75. Розрахункові та комісійні операції з векселями: інкасування та доміциляція векселів; зберігання векселів; купівля, продаж і обмін векселів за дорученням.
76. Особливості кредитів під заставу векселів.
77. Пасивні кредитні операції з векселями - перезастава та перерахування векселів.
78. Гарантійні операції банків з векселями.
79. Особливості проведення експертизи векселів.
80. Банківські установи як учасники ринку цінних паперів.
81. Класифікація та види операцій банків з цінними паперами.
82. Емісійна діяльність банків на фондовому ринку.
83. Інвестиційні операції банків з цінними паперами.
84. Ризики, пов'язані з діяльністю банків на ринку цінних паперів та засоби захисту від них.
85. Основні етапи емісійної діяльності банків.
86. Основні етапи процесу інвестування в цінні папери.
87. Суть та значення банківських інвестицій.
88. Класифікація інвестиційних операцій банків та їх загальна характеристика.
89. Інвестиційний портфель банку: порядок його формування та

класифікація.

90. Інвестиційна політика банку: типи та принципи реалізації.
91. Класифікація банківських інвестицій.
92. Напрями інвестиційної діяльності банку.
93. Поняття валюти, валютного курсу, котирування валют.
94. Види валютних операцій банків.
95. Основні види рахунків в іноземній валюті, їх характеристика.
96. Здійснення основних видів операцій банків з купівлі-продажу

іноземної валюти

97. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.
98. Основні види міжнародних операцій банків.
99. Форми міжнародних розрахунків.
100. Міжбанківські операції в іноземній валюті
101. Строкові торговельні валютні операції.
102. Форвардні угоди. Валютні ф'ючерси.
103. Валютні опціони. Валютні угоди „своп”
104. Валютний арбітраж: види і техніка здійснення.
105. Поняття валютних операцій, валютних цінностей та операцій в

іноземній валюті.

106. Способи і засоби здійснення міжбанківських операцій в іноземній валюті.

107. Сутність, функції та учасники міжбанківського валютного ринку.
108. Загальна характеристика та види банківських послуг.
109. Банківські гарантії та поручительства.
110. Факторингові послуги банків та форфейтинг.
111. Трастові послуги банків
112. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків
113. Операції банків з дорогоцінними металами.
114. Організація послуг щодо зберігання цінностей у банку.
115. Сутність факторингу, його переваги та недоліки для фактора і

постачальника.

116. Види довірчих послуг.
117. Сутність фінансової стійкості банку та способи її забезпечення
118. Економічні нормативи регулювання діяльності банків.
119. Ліквідність та платоспроможність банку
120. Поняття, мета та етапи процесу управління банківськими ризиками.
121. Організаційна структура ризик-менеджменту банку.
122. Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.
123. Прибутковість банку: поняття та оцінка.
124. Способи забезпечення фінансової стійкості банку.
125. Методика оцінювання прибутковості банку

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. №436- IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15> (дата звернення: 15.08.2022).
2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin> (дата звернення: 15.08.2021).
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України (від 07.12.2000 №2121-III зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14> (дата звернення: 15.08.2022).
4. Про вступ України до Міжнародного Валютного Фонду, Міжнародного Банку Реконструкції та Розвитку, Міжнародної Фінансової Корпорації, Міжнародної Асоціації Розвитку та Багатостороннього Агентства Гарантій Інвестицій: Закон України (від 03.06.1992 №2402-XII). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-12> (дата звернення: 14.08.2022).
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України (від 30.10.1996 № 448/96-ВР). URL: [:http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96-%E2%F0](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96-%E2%F0) (дата звернення: 13.08.2023).
6. Про Національний банк України: Закон України (від 20.05.1999 №679-XIV) URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-depozitarnu-sistemu-ukrani/> 14 (дата звернення: 14.08.2023).
7. Про національну депозитарну систему України: Закон України (від 29.05.2012 № 5178-VI). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=710%2F97-%E2%F0> (дата звернення: 15.08.2023).
8. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України (від 23.02.2006 р. N 3480-IV). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/page5> (дата звернення: 16.08.2023).

9. Про обіг векселів в Україні: Закон України (від 05.04.2001 р від 05.04.2001 № 2374-III). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2374-14> (дата звернення: 15.08.2023).

10. Про фінансовий лізинг: Закон України (від 04.02.2021 № 1201-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text> (дата звернення: 15.08.2022).

11. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України (від 23 лютого 2012 року № 4452-VI) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> (дата звернення: 16.08.2023).

12. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Постанова НБУ (від 29.07.2022 N 163) URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29072022_163 (дата звернення: 16.08.2022).

13. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова НБУ (від 24.10.2011 № 373) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення: 16.08.2023).

14. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків: Постанова НБУ (від 29.07.2022 № 162) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#n29> (дата звернення: 15.08.2022).

15. Про затвердження Положення про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України: Постанова НБУ (від 13.07.2010 № 327) URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0540-10> (дата звернення: 15.08.2022).

16. Банківська діяльність: навч. посібник / за ред. З.Б. Живко. К. : Алерта, 2012. 248 с.

17. Банківська система: навчальний посібник / Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.

18. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях : навч. посібник. / уклад. : О.М. Гладчук, І.Я. Ткачук, В.М. Харабара. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 208 с.
19. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз [та ін.] ; заг. ред. А. М. Мороз ; Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". – 3-тє вид., переробл. і доп. - К. : КНЕУ, 2008. - 608 с.
20. Банківські операції : підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.
21. Банківські та кредитні відносини. Законодавство, судова практика: практ. посіб./ за ред. Григоренко Л. С. К.: ЦУЛ, 2016. 408 с.
22. Башлай С. В Банківські операції : навчально-методичний посібник. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. 142 с.
23. Варцаба В.І. Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
24. Гроші та кредит. : навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / М. І. Мирун [та ін.] ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". Вид. 3-тє, переробл. і допов. К. : КНЕУ, 2008. 176 с.
25. Демчук Н.І, Довгань О.В, Владика Ю.П. Банківські операції: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 460 с.
26. Депозитарна діяльність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Москвін, В. В. Посполітак, С. Г. Хоружий. К. : АДС УМКЦентр, 2010. 415 с.
27. Коваленко Д. І. Гроші та кредит : навч. посібник / Д. І. Коваленко. – К.: Каравела, 2012. – 360 с.
28. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції. 2-ге вид. випр. і доповн. : навч. посіб, К.: Центр учбової літератури, 2012. 536 с.
29. Котковський, В. С., Неізнана О. В. Банківські операції : навч. Посібник. К.: Кондор, 2011. 498 с.
30. Прасолова С.П. Банківські операції.: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 568с.

31. Стечишин Т.Б., Малахова О.Л. Банківська справа: навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 404 с.

Додаткові:

32. Аврамчук, Л. А. Волков А. Ю. Основні засади розвитку фінансового ринку в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25, Ч. 1. С. 5-8.

33. Антикризове управління в банківському секторі економіки України: стан, проблеми і перспективи : монографія / А. Я. Кузнєцова, В. О. Джулай та ін. К. : УБС НБУ, 2012. 202 с.

34. Бондаренко Л. П. Політило М. П. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування банківського ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 5-8.

35. Благун, І.І. Фінансовий ринок України – сучасний погляд на сутність поняття *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2019. № 2. С. 13-20.

36. Кльоба Л.Г. Банківська інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів. *Економіка та держава*. 2016. №6. С. 20-24.

37. Коцовська Р.Р., Павлишин О.П., Хміль Л.М. Банківські операції : навчальний посібник. К.: УБС НБУ: Знання, 2010. 390 с.

38. Мельник О. І., Капітан І. М. Сучасні тенденції розвитку фондового ринку України. *Ефективна економіка*. 2019 . № 11. С.29-37.

39. Огляд банківського сектору, травень 2023 року. Національний банк України: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-05.pdf?v=4 (дата звернення: 15.08.2023).

40. Основні засади грошово-кредитної політики на 2021 рік та середньострокову перспективу. Схвалено рішенням Ради Національного Національного банку України від 13.09.2021 року. Київ. 2021. 24 с.

41. Самородов Б.В. Методологія управління фінансовим розвитком банку: монографія. К. : УБС НБУ, 2012. 307 с.

42. 1. Скоморович І. Г. Банківські операції: підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 532 с.
43. Череп А. В., Андросова О. Ф. Банківські операції : навч. посіб. К.: Кондор, 2008. 407 с.
44. Шульга, Н. П. Банківський контролінг : підручник. К. : КНТЕУ, 2011. 438 с.
45. Форми і методи управління прибутком банків: монографія / Копилюк, О. І та ін.. Львів: Сполом, 2016. 254 с.